

Toimintakertomus 2021

Hyväksytty liiton kevätkuosis kokouksessa 9.4.2022

<p>Hallitus</p> <p>Tanja Pulliainen, Espoo (puheenjohtaja) Maria Kohtala, Tampere (varapuheenjohtaja) Marica Savolainen, Espoo (varapuheenjohtaja) Katri Loikkanen, Helsinki Pirjo Apell, Helsinki Heikki Hallantie, Espoo Mika-Petri Lauronen, Helsinki Mikko Nieminen, Porvoo</p>
<p>Järjestösihteeri Anders Backström</p>
<p>Taloudenhoitaja Leena Helva</p>
<p>Ilmastokampanjan kampanja-asiantuntija Vera Kauppinen</p>
<p>Ilmastokampanjan kampanjakoordinaattori (8.2.2021-31.12.2021) Ansku Holstila</p>

Muut edustukset
EEPN - European Environmental Paper Network: Otto Miettinen
Finnwatch: Mika-Petri Lauronen
Siemenpuu-säätiö: Noora Ojala (hallituksen jäsen, varapuheenjohtaja) Olli-Pekka Haavisto (hallituksen jäsen) Tove Selin (valtuuskunnan jäsen 9.9.2021 asti) Liisa Uimonen (valtuuskunnan varajäsen)
Voima Kustannus Oy: Noora Ojala (hallituksen jäsen)
Into Kustannus Oy: Noora Ojala (hallituksen varajäsen)
Maailma.net ry (entinen Suomen OneWorld -portaaliyhdistys): Olli-Pekka Haavisto (hallituksen jäsen)

SISÄLLYSLUETTELO

SISÄLLYSLUETTELO	3
1 JÄRJESTÖ	4
1.1 Liiton toiminta ja hallituksen työ	4
1.2. Viestintä	5
1.3. Kansainvälinen toiminta	6
1.4 Toimisto ja henkilöstö	6
2. KAMPANJAT	7
2.1. Ilmastokampanja	7
2.1.1 Hiilivapaa Suomi -kampanja	8
2.1.2 Lentomaksu	12
2.1.3 Lentoverokampanja	12
2.2. Pelastetaan Amazonin sademetsät	12
2.3 Yritysvastuulakikampanja	13
3 TOIMINTARYHMÄT	13
3.1 Kaivostoiminta	13
3.2 Taloudellinen oikeudenmukaisuus	13
3.3 Vesitoiminta	14
3.4 Yhteys maahan, metsään ja alkuperäiskulttuureihin	14
3.5 Ydinvoimatoiminta	17
3.6 Maa- ja metsätoiminta	19
3.7 Ruokatoiminta	19
3.8 Ilmasto-oikeudenmukaisuustoiminta	19
3.9 Sosiaalifoorumitoiminta	21
4 PAIKALLISRYHMÄT	21
4.1 Myhki/HYMY (Helsinki)	21
4.2 Maahinen (Oulu)	22
4.3 Mytty (Tampere)	22
4.4 Porvoonseudun Maan ystävät	23

1 JÄRJESTÖ

Maan ystävät ry:n (myöhemmin MY tai liitto) toiminta oli vuonna 2021 aktiivista ja monipuolista sekä vapaaehtoistyöhön pohjautuvaa. Paikallisryhmät toimivat eri puolilla Suomea ja toimintaryhmät jatkoivat työtään eri aihealueiden parissa. Hiilivapaa Suomi -kampanja keskitti toimintansa Fortumiin kohdistuvaan kampanjaan, jolle haettiin onnistuneesti myös eurooppalaista säätiörahoitusta. Jäsenhankintaa, varainhankintaa ja viestintää tehtiin aktiivisesti useiden eri kanavien kautta. Koronapandemian vuoksi vuoden mittaan voimassa olleet rajoitustoimet (lähinnä kokoontumisrajoitukset) vaikuttivat edelleen Maan ystävien toimintaan, joka näin ollen painoittui verkossa tapahtuvaan toimintaan, mutta myös lähi- ja hybriditapahtumia saatiin järjestettyä.

1.1 Liiton toiminta ja hallituksen työ

Hallituksessa toimi yhteensä yhdeksän ihmistä, joista kolme toimi puheenjohtajistossa ja kuusi hallituksen rivijäsenenä. Hallituslaisten kokemus hallitustyöstä vaihteli, ja puheenjohtajisto toimi jaetun johtajuuden periaatteella. Koko hallitus jakoi vastuuta ja tehtäviä vuoden aikana. Hallituksen ulkopuolisia aktiiveja osallistettiin mahdollisuuksien mukaan hallitustyöhön esimerkiksi viestinnän ja rahoituksen hakemisen osalta. Maan ystävien hallitus kokoontui vuoden aikana 11 kertaa.

Kevätvuosikokous pidettiin 18.4.2021 hybridimuotoisena, jolloin osa osallistujista kokousti Maan ystävien toimistolla ja suurin osa oli mukana etäyhteydellä. Syysvuosikokous puolestaan järjestettiin 7.11.2021 Meriharjun luontotalolla Helsingin Vuosaarella osana syysväentapaamista. Siihenkin oli myös mahdollista osallistua etänä. Tapaamisessa huomioitiin voimassa olleet koronamääräykset ja -suositukset. aluehallintoviraston määräykset sekä Helsingin kaupungin leirikeskusten turvallisuus- ja hygieniaohjeet.

Yksi vuoden 2021 merkityksellisimmistä asioista oli FoEI:n väkivaltaa ja seksuaalista häirintää koskevien periaatteiden merkitseminen Maan ystävien toimintaa sitoviin asiakirjoihin. Periaatteita oli käsitelty FoEI:n ja FoEE:n tasolla, ja Maan ystävät päätti niiden käyttöönotosta omaan toimintaansa keskustelujen jälkeen.

Vuoden aikana tuli mahdolliseksi osallistua tukija- ja järjestäjäroolissa useisiin mielenilmauksiin, kuten "Kaadetaan kaava, ei metsää", "Rahat pois fossiilisista Nordea", "Ei Sörnäisten tunnelivisiolle" -mielenosoitukset ja ympäristöblokki mediajulkisuutta saaneessa Helsinki ilman natseja -mielenosoituksessa. Maailma kylässä -festivaali järjestettiin toukokuun lopussa virtuaalifestivaalina johon MY osallistui näytteilleasettajana.

Ympäristöministeriön yleisavustusta myönnettiin 30000 €. Erillinen työryhmä seurasi taloustilannetta ja esitteli sen kuukausittain hallituksen kokouksissa. Hiilivapaa Suomi -kampanja sai rahoitusta European Climate Foundationilta ja Europe Beyond Coalilta. Rahoitushakujen monipuolisuuteen ja läpinäkyvyyteen kiinnitettiin tänäkin vuonna huomiota ja uusia rahoituslähteitä etsittiin.

Koronapandemia aiheuttamat talousongelmat ja tapahtumarajoitukset vaikeuttivat jäsenhankintaa vuonna 2021. Talousongelmat vaikuttivat myös vanhojen jäsenten mahdollisuuksiin jäsenmaksun maksamiseen. MY:n jäsenmäärä oli vuoden lopussa 686 jäsentä, mikä on 8 jäsentä vähemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Uusia jäseniä hankittiin ennen kaikkea vaihtuvilla jäsenhankintakampanjoilla, joista viestittiin aktiivisesti sosiaalisessa syysvuosikokouksessa. Vuonna 2021 jäsenhankintaa ei pystytty tekemään kokoontumisrajoitusten takia ollenkaan festivaaleilla ja muissa tapahtumissa.

Hallituksen viimeinen kokous joulukuussa oli tänäkin vuonna hallituksenvaihtokokous, jonka yhteydessä uudet hallituslaiset pääsivät tutustumaan ennakolta hallitustyön käytäntöihin sekä istuviin hallituslaisiin.

Syksyllä panostettiin seuraavan hallituksen rekrytoimiseen. Rekrytointia tehtiin aktiivisesti sosiaalisessa mediassa, nettisivuilla ja sähköpostilistoilla sekä suorilla yhteydenotoilla. Vanhat hallituslaiset eri vuosilta kertoivat videoklipeissä tai lyhyinä kertomuksina, mitä hallitustyö on heille antanut. Hallitushaku toteutettiin hakemusperustaisella käytännöllä, ja uusi hallitus valittiin

1.2. Viestintä

MY:n keskeinen viestintäkanava olivat liiton omat verkkosivut, joille julkaistiin mm.

tapahtumatiedotteita, blogitekstejä ja Helsingin seudun Maan ystävien ja Helsingin yliopiston Maan ystävien julkaiseman Poimulehti #3 -lehden artikkeleita. Lisäksi sisäistä viestintää ylläpidettiin sähköpostilistoilla ja uutiskirjeissä tiedotettiin ajankohtaisista asioista. Sähköpostilistoja on luotu ja ylläpidetty tarpeen mukaan eri teemoja ja toimintaryhmiä varten. Instagram, Facebook ja Twitter ovat olivat ahkerassa käytössä liiton viestinnässä ja niiden kautta pidettiin yhteyttä myös järjestön ulkopuolisiin tahoihin. Maan ystävien omaan Facebook-ryhmään liittyi runsaasti uusia jäseniä vuoden varrella.

Eri paikallis- ja toimintaryhmät osallistuivat aktiivisesti ulkoiseen ja sisäiseen viestintään. Ilmastokampanjan viestinnästä huolehtivat kampanjan työntekijät ja aktiivit.

1.3 Kansainvälinen toiminta

Maan ystävät on osa kansainvälisiä Maan ystäviä (Friends of the Earth International, FoEI) sekä Euroopan Maan ystäviä (Friends of the Earth Europe, FoEE). MY on sitoutunut FoEI:n jäsenkriteereihin ja jakaa sen tulevaisuudenkuvan ja tehtävät. Lisäksi MY on osa Young Friends of the Earth Europe (YFoEE) -verkostoa.

Euroopan Maan ystävien (FoEE) vuosikokous järjestettiin etäyhteydellä ke-pe 26.-28.5.2021. Maan ystävillä ei ollut virallista edustajaa, mutta hallituksen jäsen osallistui FoEE:n syyskokoukseen.

Friends of the Earth International (FoEI), jolla on toimintaa 73:ssa valtiossa, piti vuoden 2021 vuosikokouksen etänä netin kautta 22. kesäkuuta - 2. heinäkuuta 2021. Hallituksen jäsen oli mukana FoEI Communications Forum -viestintäfoorumissa, jonka tarkoituksena on osallistaa Friends of the Earth International -verkoston jäsenjärjestöjä FoEI:n viestinnän kehittämiseen.

Aikaisempien vuosien tapaan MY oli mukana FoEI:n ja FoEE:n solidaarisuustoiminnassa erityisesti kansainvälisten vetoomusten kautta.

1.4 Toimisto ja henkilöstö

MY:n toimisto sijaitsee Voima Kustannus OY:n tiloissa Helsingin Hermannissa (Vellamonkatu 30 B 3. krs). Vuonna 2021 kehitettiin toimistoa paremmin toimistotyöhön sopivaksi ja työhyvinvointia tukevaksi mm. uusimalla kalusteita, tietotekniikkaa ja muuta työvälineistöä.

MY:ssä työskenteli vuoden alusta loppuun kolme työntekijää: järjestösihteeri Anders Backström, Hiilivapaa Suomi -kampanjan kampanja-asiantuntija Vera Kauppinen ja taloudenhoitaja Leena Helva. Ansku Holstila toimi lisäksi Hiilivapaa Suomi -kampanjan kampanjakoordinaattorina 8.2.-31.12.2021. Kampanja-asiantuntijan ja kampanjakoordinaattorin tehtävät päätettiin vakinaistaa loppuvuodesta 2021. MY on sopinut työntekijöiden kanssa henkilöstösäännöstä, jossa on sovittu lainsäädännön vähimmäistasoa paremmista työehdoista.

Järjestösihteerin, kampanja-asiantuntijan ja kampanjakoordinaattorin työpisteet sijaitsivat MY:n toimistolla ja taloudenhoitaja työskenteli omassa toimistossaan Turussa. Työntekijät työskentelivät etänä suuren osan työajasta koronatilanteen takia.

Hallituksen esihenkilötehtävistä vastasivat henkilöstövastaavat Pirjo Apell, Katri Loikkanen ja Tanja Pulliainen. Ilmastokampanjan henkilöstövastaavana toimi syyskuuhun asti Viivi Kaasonen ja sen jälkeen Anna-Kaisa Koski. Henkilöstövastaavat ja työntekijät pitivät yhteisiä toimistokokouksia 1-2 krt. kuukaudessa.

2. KAMPANJAT

2.1 Ilmastokampanja

Ilmastokampanjan ohjausryhmään kuuluivat alkuvuoden ajan Viivi Kaasonen, Maria Tiusanen, Tove Selin, Annukka Tähti, Anni Piironen, Paavo Ihalainen ja Anna-Kaisa Koski. Uusi ohjausryhmä valittiin syyskuun kampanjatapaamisessa. Uuteen ohjausryhmään kuuluvat Tuomas Kuivämäki, Anna Kukkonen, Esko Turunen, Anna-Kaisa Koski ja Annukka Tähti. Hiilivapaa Suomi -kampanjan palkattuna asiantuntijana toimi Vera Kauppinen ja kampanjakoordinaattorina helmikuusta alkaen Ansku Holstila vuoden loppuun saakka.

Kampanja sai ECF:n 70 000 euron rahoituksen lisäksi tammikuussa EBC:ltä 3000 euron rahoituksen Fortumin yhtiökokousta varten toteutettavaa taideaktivismiin keinoja hyödyntävään projektiin.

Vuoden aikana olemme jälleen tehneet ilmastovaikuttamista Suomessa sekä kansainvälistä yhteistyötä. Olemme esimerkiksi julkaisseet avoimia kirjeitä sekä mielipidekirjoituksia, järjestäneet toimittajakoulutusta ja mielenosoituksia, olleet yhteydessä eri järjestöihin, vaikuttaneet sosiaalisen median eri kanavilla ja järjestäneet ilmastoliikkeelle koulutuksia.

2.1.1 Hiilivapaa Suomi -kampanja

Hiilivapaa Suomi jatkoi vuonna 2021 aiempaa suunnitelmaansa saada valtionyhtiö Fortum ja sen tytäryhtiö Uniper Pariisin sopimuksen mukaiselle 1,5 asteen polulle. Tämä edellyttää yhtiöiltä muun muassa suunnitelmaa hiili- ja kaasuvoimaloiden alasajolle ilmastotieteen vaatimassa aikataulussa sekä fossiilisista polttoaineista irtautumista. Kampanjan vaikutuskeinoina olivat aiempaa enemmän sijoittajavaikuttaminen ja toimittajien koulutus ilmastoaiheista.

Alkuvuoden aikana kampanja täsmensi arvojaan kahdessa työpajassa. Näissä mm. selkeytettiin toimintaa, helpotettiin työnjakoa ja mietittiin toimivia käytäntöjä. Kampanja päätti mm. parantaa saavutettavuutta ottamalla alt-tekstit käyttöön somejulkaisuissaan. Teimme lisäksi saavutettavuuskorjauksia nettisivuille.

Helmikuussa kampanjakoordinaattorina aloitti pitkään Hiilivapaa Suomen toiminnassa mukana ollut Ansku Holstila. Samoihin aikoihin päivitettiin kampanjan välineistöä ja kalustoa erityisesti työergonomian kannalta. Alkuvuodesta kokosimme erilaisia ryhmiä vaikuttamisen suunnittelun tueksi: yhtiökokous-, sijoittajavaikuttamis- ja mediakoulutusryhmät. Lisäksi osallistuimme maaliskuussa järjestettyyn kansainväliseen ilmastolakkoon.

Teimme keväällä julkisen sanan neuvostolle kantelun Fortumin rahoittamasta "Riku Rantala & 100 kysymystä ilmastosta" -tv-sarjasta ja viestimme asiasta. Kampanjan mukaan ohjelma rikkoo Journalistin ohjeiden kohtaa 16: "Ilmoitusten ja toimituksellisen aineiston raja on pidettävä selvänä. Piilomainonta on torjuttava." Ohjelmassa sekoittuu journalistinen sisältö ja energiayhtiö Fortumin yritysviestintä. Kantelu johti saman vuoden aikana langettavaan päätökseen. JSN:n mukaan kokonaisuus oli omiaan heikentämään yleisön luottamusta journalismin riippumattomuuteen.

Huhtikuussa keskityimme Fortumin yhtiökokoukseen, joka järjestettiin etänä. Lähetimme yhtiökokoukseen WWF:n, Greenpeacen ja kansainvälisten järjestöjen kysymykset. Lisäksi

lähetimme avoimen kirjeen Fortumin omistajille, jossa vaadittiin heitä äänestämään yhtiökokouksessa hallituksen vastuuvapauden myöntämistä vastaan, koska se antaisi johdolle viestin ilmastotavoitteiden riittämättömyydestä. Yhtiökokouksen aikaan tutkijat ja taiteilijat esiintyivät somessa hyvin levinneessä videokampanjassamme ja vetosivat Suomen Kulttuurirahastoon, jotta se käyttäisi ääntään vastuullisena sijoittajana Fortumin yhtiökokouksessa.

Järjestimme Fortumin yhtiökokouksen aikana online-mielenosoituksen Nyt saa riittää, Fortum! / Shame on Fortum!. Viesti sosiaalisen median kanavissa oli, että Fortumin toiminta on noloa, ja Fortumin johdon on otettava vastuu riittämättömistä ilmastotoimistaan. Tapahtuman tunniste nousi päivän suosituimpien joukkoon.

Yhtiökokouksen aikoihin lähetimme vielä uuden kirjeen Fortumin omistajille, tällä kertaa nuorten ilmastoaktivistien terveisillä ja pyysimme ilmastokriisistä huolestuneita kansalaisia vetoamaan Fortumin omistajiin twitterissä tai sähköpostilla.

Yhtiökokouksen jälkeen jatkoimme sijoittajavaikuttamista. Tapasimme työeläkeyhtiö Ilmarista etätapaamisessa heidän hiilipolitiikastaan yhdessä Reclaim Finance -järjestön kanssa. Suunnittelimme Nordea-vaikuttamista yhdessä muiden järjestöjen kanssa. Mukana olivat ShareAction, BankTrack, Fair Finance Sweden, ActionAid Denmark, Framtiden i våre hender, Greenpeace Norja & Suomi. Lisäksi tapasimme eri järjestöjä ja sparrasimme sijoittajavaikuttamisesta.

Kesällä tapasimme Nordeaa etänä yhdessä kansainvälisten ja Pohjoismaisten järjestöjen kanssa ja veimme viestiä, että fossiilisten rahoittamisesta ja fossiilisijoituksista pitää tulla luopua 1,5 asteen aikataulussa.

Viestimme somessa kesäkuussa järjestetyistä kuntavaaleista ja siitä, miksi kuntavaalit olivat tärkeät ilmaston kannalta. Lisäksi tuimme photo-opilla kanadalaisryhmien protestia Goldboron LNG-laitosta vastaan, josta Fortum aikoo tuoda fossiilista nesteytettyä maakaasua jopa 2045 asti.

Alkusyksyllä järjestimme Reclaim Financen kanssa sijoittajatapaamisen On the Road to Glasgow: Digital Roundtable Discussion between Finnish Financial Institutions and NGOs. Tapahtumassa oli puhumassa myös Urgewald ja Oil Change International.

Syyskuun ilmastokampanjatapaamisessa suunniteltiin seuraavaa vuotta. Seuraavan vuoden

tavoitteiksi linjattiin mm. eläkeyhtiöihin ja sijoittajiin vaikuttaminen, kaasuvaikuttaminen ja mediatyön jatkaminen. Myös Nordean ja Fortumin yhtiökokoukset tulevat olemaan tärkeä osa kampanjan toimintaa seuraavana vuonna.

Tämän jälkeen vuorossa oli mediakoulutus. Hiilivapaa Suomi järjesti toimittajille kolmiosaisen webinaarisarjan, johon ilmoittautui yli 140 toimittajaa kaikista suomalaisista päämedioista. Webinaarin teemat olivat nettonollatavoitteet ja niiden arviointi, suursijoittajien ilmastolinjausten arviointi ja miten arvioida energiasektorin ilmastolupauksia. Webinaarisarjan puhujina oli joukko kotimaisia ja kansainvälisiä asiantuntijoita ja saimme koulutuksesta kiitosta osallistujilta. Koulutuksen pohjalta koostettiin tietopaketti, joka auttaa mediaa selvittämään, ovatko yritysten ja suursijoittajien päästövähennykset todellisia vai viherpesua.

Lokakuussa julkaisimme koostamamme kartan, joka havainnollistaa Fortumin fossiilihankkeiden sijoittumista ympäri maailmaa. Viestimme kartasta ja se saikin runsaasti huomiota Twitterissä. Kartassa havainnollistetaan sitä, miten Fortumilla ja siten Suomen valtiolla on välillisesti vastuullaan valtavat määrät päästöjä fossiilihankkeista ympäri maailmaa.

Loppusyksyllä järjestimme Rahat pois fossiilisista, Nordea! -mielenosoituksen ja siihen liittyvän Zoom-perehdytyksen pankkien roolista ilmastokriissä Hiilivapaan ja muiden osallistuvien järjestöjen aktiiveille. Mielenosoitus onnistui hyvin, osallistujia oli mm. Elokapinasta, ClimateMovesta, 350, Ilmastoisovanhemmista ja Ekoenergiasta. Voima kirjoitti mielenosoituksesta ja vaatimuksistamme jutun. Julkaisimme myös avoimen kirjeen Nordealle. Siinä kirjoitimme, että Nordean fossiilisia polttoaineita koskevat periaatteet ovat ajastaan jäljessä ja ristiriidassa pankin oman hiilineutraaliustavoitteen kanssa vuodelle 2050.

Jatkoimme vuoden aikana tukikeräyksiä, jota mainostettiin esimerkiksi aineettomana joululahjana. Rahankeräyslupa oli kuitenkin vuoden aikana pitkään tauolla, joten tämä vaikutti kertyneiden lahjoitusten suuruuteen.

Loppuvuonna kampanjakoordinaattori Ansku Holstila ilmoitti siirtyvänsä uusin tehtäviin vuonna 2022 ja avasimme haun tehtävään.

Viestinnän osalta olemme olleet aktiivisia. Sosiaalisessa mediassa olemme julkaisseet runsaasti postauksia Fortumiin, fossiiliseen kaasuun, Hollannin haasteeseen ja Nordeaan liittyen. Käänsimme, tekstitimme ja julkaisimme FoEEn kaasuvideo . Viestimme Twitterissä Suomen ilmastotoimia hidastavista kaasukannoista EU:ssa ja turpeen energiakäytön

lopettamisen puolesta. Reagoimme Tytti Tuppuraisen omistajaohjausvastuuta välttelevään Instagram-ulostuloon ja Uniperin aikeisiin myydä Venäjän hiilivoimalat sulkemisen sijaan. Viestimme Saksan perustuslakituomioistuimen päätöksestä, jonka seurauksena Saksalle saatiin tiukempi ilmastolaki ja tämän vaikutuksista Datteln 4:ään.

Tärkeänä osana viestintäämme jatkoimme ECT-sopimukseen liittyvää työtä. Keräsimme mm. nimiä vetoomukseen ECT-sopimuksesta irtautumiseen ja lähetimme yhteistiedotteen Greenpeacen ja TTIP-verkoston kanssa, vetoomuksen oli kerätty tuolloin jo 1 miljoonaa nimeä. Lisäksi käsitelimme somepostauksissa ECT-sopimukseen liittyviä myyttejä ja julkaisimme aiheesta blogitekstin.

Pidimme somessa esillä Uniperin haastetta Alankomaille. Kirjoitimme vastineen Helsingin Sanomiin, jossa vastattiin pääkirjoituksen virheellisiin väitteisiin Uniperin oikeudesta haastaa Alankomaat oikeuteen hiilikiellosta. Olimme mediassa esillä myös mm. Iltalehden Nordean ilmastolinjauksista kertovassa uutisessa.

Fortumin ja Nordean lisäksi olemme lähettäneet avoimia kirjeitä myös muille tahoille: Olemme välittäneet elinkeinoministeri Mika Lintilälle yli 400 eurooppalaisen kansalaisjärjestön viestin, jonka mukaan ECT-sopimuksesta tulee irrottautua ennen YK:n marraskuussa pidettävää ilmastokokousta. Toisessa avoimessa kirjeessä viestimme EU-päättäjille yhdessä muiden kansalaisjärjestöjen kanssa, että maakaasu tulee rajata pois EU:n ekologista kestävyttä edistävien sijoitusten luokittelusta.

Lähetimme avoimen kirjeen myös Suomen pankille yhdessä Reclaim Financen kanssa. Kirjeessä vaadimme, että Suomen Pankki ottaisi vahvat ilmastoperiaatteet käyttöönsä ja edistäisi Euroopan keskuspankin irtautumista fossiilisista polttoaineista.

Hiilivapaa suomi julkaisi vuoden aikana useita blogitekstejä. Tekstit ottivat esimerkiksi kantaa Fortumin Venäjän hiilivoimaloiden myyntiin ja Fortumin haasteeseen Alankomaita vastaan. Aloitimme Fortumin fossiilihankkeet -blogisarjan, jossa käsitellään esimerkkejä Fortum-Uniperin fossiilihankkeista ja niihin liittyvistä vääryyksistä.

Olemme olleet mukana kansainvälisessä yhteisyyssä. Liityimme esimerkiksi Fossil Banks, No thanks -verkostoon ja loimme sivustolle profiilin. Tapasimme australialaisia ilmastotoimijoita, jotka kampanjoivat australialaisen kaasuyhtiö Woodsiden laajentumissuunnitelmia vastaan. Kokoustimme BankTrackin ja ShareActionin kanssa sijoittajavaikuttamisen tiimoilta.

3.1.2 Lentomaksu

Lentomaksu-kampanja tarjoaa lentomatikustajille mahdollisuutta maksaa vapaaehtoisesti lentolipun hintaan perustuvan lentomaksun, jonka tuotot käytetään ilmastonmuutosta torjuvien hankkeiden tukemiseen Green Living Movement-järjestön kautta Sambiassa sekä ilmastopoliittiseen vaikuttamiseen Suomessa. Keväällä järjestimme haun uudeksi lentomaksun kohteeksi, johon valittiin uudelleen vuosille 2022-2024 GLM Finland.

2.1.3 Lentoverokampanja

Lentoverokampanja seurasi lentoveroa vaativan kansalaisaloitteen eduskuntakäsittelyä ja kampanjan edustaja kävi kuultavana eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostossa. Verojaoston mietintö ei valmistunut vuoden 2021 aikana. Kampanja ylläpiti lentovero.fi-verkkosivustoa ja kampanjan sosiaalisen median kanavia.

2.2. Pelastetaan Amazonin sademetsät

Amazonaksen alueen suojelua, ilmaston sekä vesistöjen suojelua ja metsäkadon pysäyttämistä edistettiin sosiaalisen median keinoin, yhteistyöllä muihin järjestötoimijoihin, ja osallistuttiin eri vetoomuksiin sekä kansainvälisten Maan ystävien kampanjoihin. Tavoitteena oli levittää tietoa Amazonaksen alueen suojelusta, esimerkiksi miten Suomessa asuva voi kulutusvalinnoillaan vaikuttaa sademetsien säilymiseen. Kampanja teki yhteistyötä Amazonaksen alueen asiantuntijoiden ja alkuperäiskansoihin perehtyneiden asiantuntijoiden kanssa.

Amazonin toimintaryhmä laati saatekirjeen luonnosta tarkoituksena lähettää se eri ministereille, kansanedustajille ja heidän avustajilleen vetoomuksena ilmastoinstrumentin tuomiseksi suomalaiseen kehitysyhteistyörahoituksen jakoon Amazonasia varten.

Amazon -kampanja piti syksyllä ja talvella sekä etänä että läsnä kokouksia, joissa suunniteltiin tulevaa toimintaa. Tavoitteena on nyt loppusyksystä saakka ollut kokoontua noin kerran kuukaudessa. Ryhmään liittyi uusia jäseniä ja toimintaa heräteltiin uudelleen käyntiin. Otettiin käyttöön uutena sovelluksena Slack -ryhmä sisäiseen viestintään. Seurattiin uutisia

Amazonin sademetsiin liittyen ja keskusteltiin Brasilian hallinnosta sekä alkuperäiskansoista.

Sovittiin vuoden 2022 tammikuun alkuun että saadaan Ville-Veikko Hirvelältä Amazon -ryhmälle perehdytys laki-, EA-, YK-, EU- ym. säädösten ja lakien osalta.

Toimintavuonna ryhmä oli mukana luovien ilmastonmuutostyöpajojen järjestämisessä ja osallistumisessa yhteistyössä Maan ystävien maa- ja metsäryhmän kanssa.

2.3 Yritysvastuulakikampanja

Finnwatch kutsui Maan ystävät mukaan yritysvastuulain-kirityskampanjaan joka alkoi maanantaina 29.11.2021 ja kesti kaksi viikkoa. Kampanjan aikana kaikki yritysvastuulakia tukevat järjestöt viestivät yritysvastuulaista omissa kanavissaan, erityisesti Instagramin puolella. Kampanjassa luotiin virtuaalinen mielenosoitus kansallisen yritysvastuulain puolesta. Tavoitteena oli saada hallitus ja erityisesti yritysvastuulain valmistelusta vastaava SDP sitoutumaan julkisesti kunnianhimoisen yritysvastuulain läpiviemiseen vielä tällä hallituskaudella sekä jakaa kansalaisille tietoa yritysvastuulaista ja sen etenemisestä niin kansallisesti kuin EU-tasolla.

3 TOIMINTARYHMÄT

3.1 Kaivostoiminta

Maan ystävien ja Pelastakaa Kaapelinkulma -liikkeen valokuvanäyttely Kaapelinkulman kulta oli esillä alkuvuodesta Haminan kirjastogalleriassa ja kesällä Helsingissä Etelä-Haagan kirjastossa. Haminassa näyttelyn yhteydessä oli esillä myös Maan ystävien oma Raahen kultakaivos -valokuvanäyttely. Vuoden aikana tuimme valtakunnallista kaivosvastaista liikehdintää mm. tiedotuksen kautta ja keräämällä nimiä kaivoskriittisten liikkeiden yhteiseen Kaivostoiminnalle rajat -kansalaisaloitteeseen.

3.2 Taloudellinen oikeudenmukaisuus

Alkuvuodesta osallistuimme lausunnon tekemiseen YK:n Taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten (TSS) oikeuksien komitealle siitä, miten Suomi panee täytäntöön TSS-ihmisoikeuksia koskevia kansainvälisiä velvoitteitaan ylikansallisten yhtiöiden suhteen. Lausuntomme allekirjoittivat myös Uusi Tuuli ry, Attac ja Emmaus Aurinkotehdas ry.

Lausuntomme koski Suomen lainsäädännön alaisina toimivien yhtiöiden toimien vaikutuksia

muiden maiden ihmisten oikeuksiin ja sitä miten Suomen voimassa olevat ja suunnitteilla olevat lait, säädökset ja hallintopoliittiset toimet huomioivat tällaisten yhtiöiden toimien Suomen rajat ylittävät (ekstraterritoriaaliset) ihmisoikeusvaikutukset.

Lausuntomme ja sen liitemateriaalit löytyvät nettisivuiltamme. Käsittelimme niissä sitä miten Suomi laiminlyö kansainvälisiä TSS-oikeuksia koskevia velvoitteitaan ehkäistä lainsäädäntömme vaikutuspiirissä olevien yhtiöiden toimien ihmisoikeuksia loukkaavia vaikutuksia muissa maissa.

Käsittelimme niissä tarkemmin myös suomalaisten yhtiöiden toimintojen vaikutuksia elämää, elinehtoja, ruokaa, vettä, ympäristöä, terveyttä, työtä, toimeentuloa, kulttuuria, koulutusta sekä kansojen itsemääräämistä koskeviin ihmisoikeuksiin erityisesti Uruguayssa, Hondurasissa, Keniassa ja Guatemalassa. Hondurasin, Kenian ja Guatemalan osalta lausuntomme koski Finnfund-yhtiön rahoitus- ja sijoitustoimien vaikutuksia alkuperäiskansojen oikeuksiin, etenkin koskien heidän oikeuttaan perinteisesti käyttämiinsä maihin ja vesiin.

Uruguayn osalta toimme TSS-komitean arvioitavaksi UPM:n sellutehdasta koskevan investointisopimuksen kielteiset vaikutukset ihmisoikeuksiin, joista teimme myös kansainvälisen vetoituksen Uruguaylle, Suomelle ja YK:n elimille. Vetoomuksemme allekirjoitti 80 järjestöä ympäri maailmaa.

Tuottamaamme materiaaliin kuului lisäksi kriittiset arviot EU:n lainsäädännön ja CETA-sopimuksen kielteisistä vaikutuksista EU-maiden mahdollisuuksiin toteuttaa TSS-ihmisoikeuksia koskevia velvoitteitaan. EU:n lainsäädännön osalta käsittelimme tarkemmin myös yhtiöiden toiminnan ihmisoikeus- ja ympäristövaikutusten kestävyyttä koskevien kansallisten lakien yhtiöille säätämiä 'huolellisuusvelvoitteita' yhtenäistävän, EU:ssa valmisteilla olevan direktiivin kielteisiä vaikutuksia ihmisoikeuksiin ja ympäristöön.

TSS-komitea asetti Suomea koskevissa päätelmissään Suomelle vaatimuksia yhtiöiden toimien ihmisoikeusvaikutuksia koskevan lainsäädännön kehittämisestä ja yhtiöiden toimien ekstraterritoriaalisten ihmisoikeusvaikutusten selvittämisestä, mainiten myös UPM:n Uruguay-investoinnin ongelmallisuuden.

Liite 1:

3.3 Vesitoiminta

Ei toimintaa vuonna 2021.

3.4 Yhteys maahan, metsään ja alkuperäiskulttuureihin

Toimintaryhmän työssä vuonna 2021 painottui pandemian myötä yleisötapahtumien sijaan enemmänkin aktiivien osallistuminen etätapahtumiin tms. Ryhmä jatkoi työtään alkuperäiskansojen ja maata ja metsää koskevien yhteisöllisten oikeuksien edistämiseksi toimintasuunnitelmansa mukaisesti.

Alkuvuodesta osallistuimme lausunnon tekemiseen YK:n Taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten (TSS) oikeuksien komitealle siitä, miten Suomi panee täytäntöön TSS-ihmisoikeuksia koskevia kansainvälisiä velvoitteitaan koskien Suomen lainsäädännön alaisten yhtiöiden toimien vaikutuksia muiden maiden ihmisten oikeuksiin.

Lausunnossa ja sen liitteissä käsitelimme tämän suhteen myös suomalaisten yhtiöiden toimintojen vaikutuksia alkuperäiskansojen maihin liittyviin ihmisoikeuksiin Hondurasissa, Keniassa ja Guatemalassa. TSS-komitea asetti Suomelle vaatimuksia tätä koskevan lainsäädännön parantamisesta ja yhtiöiden toimien ihmisoikeusvaikutusten selvittämisestä.

Osallistuimme keväällä ja syksyllä myös YK:n biodiversiteettisopimuksen täytäntöönpanoon kytkeytyvän post-2020 biodiversiteetti-viitekehyksen neuvotteluihin etänä yhteistyössä Uusi tuuli ry:n kanssa, sen neuvotteluihin tekemien lausuntojen välityksellä. Lausunnoissa vaadimme monin tavoin eri neuvottelukohtien suhteen alkuperäiskansayhteisöjen elinalueita koskevien oikeuksien huomioimista biodiversiteetin suojelun välineinä.

Ryhmä pyrki edistämään myös Maan oikeuksia sellaisiin yhteisöllisiin toimeentulon ja terveydenhoidon tapoihin, jotka tukeutuvat elinympäristön monimuotoisuuteen ja sen vahvistamiseen. Ryhmän yhteistyötahona toimivassa Katajamäen yhteisössä tehtiin tähän liittyen vuoden aikana tiivistä työtä elinympäristön monimuotoisuudesta kerättävien terveys- ja ravintoaineksien ja niiden yhdistelmien kehittämiseksi. Tämä teemaryhmä kokoontui pienimuotoisiin talkoo- ja opetuspajoihin vuoden kuluessa puolenkymmentä kertaa. Tuloksena kehiteltiin 17 erilaista villivihannes- ja sienihapateseosta (runsaat 400 kiloa) sekä erilaisia uutteita, öljyjä ja voiteita yms., joissa käytettiin kaikkiaan lähes viittäkymmentä elinympäristön monimuotoisuudessa elävää villivihannes-, sieni- tai puulajia. Hapanmahlaa valmistettiin lähes tuhat litraa ja laadun kehittämisessä otettiin aimo askelia eteenpäin.

Yhteisöllisiä ja alkuperäiskulttuurien perintöihin kytkeytyviä tapahtumia järjestettiin Katajamäellä seuraavasti:

- 13.6. Kasvukauden pyhitys Katajamäen kalliolla, osallistujia 15 ihmistä.
- 13.-14.8. Nk. "Rupertin seremonia" pidettiin tänä vuonna jo yhdennentoista kerran ja osallistujia oli 32. Rupert Encinas on arizonalaisen Tohono O'Odham -kansan henkiparantaja ja edustaa myös Native American Church:ia. Perinteen taustalla on yhteys virolaiseen Lilleorun itsehoito- ja kriya yoga -koulutuskeskukseen ja ekokylään.
- 12.-14.11. KEKRI-JUHLA Kekriä juhlittiin Katajamäellä jo 22.. kerran ja se kokosi noin 20 osallistujaa.
- 12.12. pidettiin Tampereella Annikin puutalokortteliyhteisössä tapahtuma IMMUNITEETIN OMAEHTOISESTA VAHVISTAMISESTA RAVITSEMUKSELLA JA LUONTAISHOIDOILLA. Tilaisuus järjestettiin yhdessä Katajamäki ry:n sekä Ikäkaiku-säätiön kanssa ja siihen otti osaa lähes 50 ihmistä (20 paikan päällä ja loput etänä). Tilaisuudessa pidettiin alustuksia ja keskusteluja sekä villivihannes- hapatteiden maistajaiset. Tapahtumasta tehtiin taltioinnit, joita sittemmin levitettiin myös sosiaalisessa mediassa.

3.5 Ydinvoimatoiminta

Ei toimintaa vuonna 2021.

3.6 Maaoykeus- ja metsätoiminta

Ryhmän tavoite on toimia oikeudenmukaisen ja elonkirjoa säilyttävän maankäytön puolesta. Maaoykeus- ja metsätoiminta vaikuttaa ekosysteemien suojelun puolesta kansallisesti ja yhteistyössä muiden järjestöjen kanssa kansainvälisesti. Toimintavuonna ryhmä on jatkanut kotimaisen metsäluonnon suojelemisen tukemista ottamalla osaa aloitteisiin ja vetoomuksiin yhteistyössä muiden järjestö- ja kansalaistoimijoiden kanssa. Ryhmä tukee verkostoja, jotka seuraavat teollisen maatalouden, kaivostoiminnan ja sellu- ja puuplantaasiyritysten toimia, tarkoituksena nostaa esiin maa- tai ihmisoikeusrikkomuksia ja saattaa yhtiöitä vastuuseen ympäristöririkoksista. Toimintavuonna ryhmä oli mukana luovien ilmastonmuutostyöpajojen järjestämisessä yhteistyössä Pelastetaan Amazonaksen sademetsät -kampanjan kanssa. Työpajoissa pohdittiin ja kuviteltiin tulevaisuuden muutoksia ja tuotettiin kartoja pohdinnoista. Ryhmä kannattaa ja kampanjoi YK:ssa neuvoteltavan sopimuksen puolesta, joka takaisi sitovat ihmisoikeusvelvoitteet yhtiöille.

3.7 Ruokatoiminta

Vuonna 2021 ruokatoiminta jatkui painottuen kaupunkiviljelyyn ja CAP-kampanjaan.

Keväällä ruokatoimintalaiset viljelivät kasvimaapalstaa Helsingin Maunulassa Suursuon palstaviljelijät ry:ltä vuokratulla palstalla yhdessä Helsingin seudun & yliopiston Maan ystävien kanssa. Keväällä järjestettiin muutama suunnittelukokous, joissa keskusteltiin palstasta, suunniteltiin ensimmäisiä talkoita sekä sovittiin uusien siementen hankinnasta ja kasvien esikasvattamisesta. Kokouksissa mietittiin myös tarkempia viljelysuunnitelmia ja kasvien sijoittelua sopivat kumppanuuskasvit huomioiden. Kevään ja kesän aikana palstalla järjestettiin muutamia talkoot, ja muuten yksittäiset aktiivit kävivät kastelemassa ja kitkemässä palstaa tarpeen vaatiessa. Viljelypinta-alaa saatiin kasvatettua reilusti tämän vuoden aikana ja uusia viljelykasveja kokeiltiin. Kesän mittaan ja syksyllä kerättiin satoa, ja loppusyksystä pidettiin talkoot, joissa palsta valmisteltiin talvikuntoon. Viljelytoiminnassa oli mukana noin kymmenen aktiivia ja osa heistä liittyi toimintaan mukaan kuluneen vuoden aikana.

Maan ystävien ruokatoiminnan alla toimiva CAP kuntoon -kampanja käynnistyi 2021 keväällä reaktiona EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) uudistuksen valmisteluprosessin heikkoon

läpinäkyvyyteen. 2021 aikana ympäristö- ja eläinoikeusjärjestöjen välinen kampanja lähestyi maa- ja metsätalousministeriötä avoimella kirjeellä, jossa vaadittiin avoimuutta politiikkakokonaisuuden suunnitteluprosessiin, maatalouden ympäristötoimien tiukentamista ja luonnonmukaisen tuotannon edistämistä. Kirjeen allekirjoitti kaksitoista ympäristö- ja eläinsuojelujärjestöä sekä yli tuhat yksityishenkilöä kahden viikon aikana. Lisäksi kampanja yleistajuisesti CAP:n 'politiikkakieltä' ja julkaisi esimerkkilausuntoja kenen tahansa hyödynnettäväksi CAP-luonnoksen lausuntokierroksen aikana, järjesti mielenilmauksia sekä nosti aihetta aktiivisesti esiin sosiaalisen median kanavissa #CAPkuntoon tunnisteella.

Ruokatoiminnan yhteistyö Ilmastokestävä kasvisruoka -kampanjan kanssa jatkui sen edistämiseksi, että kampanja siirtyy Maan ystävien ja Vegaanihaasteen alaisuuteen. Syysväentapaamisessa Ilmastokestävä kasvisruoka -kampanja piti työpajan, jossa pohdittiin, että mitkä tekijät motivoivat kiinnostuneita toimimaan sekä lyhyt- että pitkäjänteisesti kampanjassa.

3.8. Ilmasto-oikeudenmukaisuustoiminta

Alkuvuonna 2021 perustettiin Maan ystävien ilmasto-oikeudenmukaisuustoimintaryhmä, joka toimii osana Helsingin seudun Maan ystäviä. Ilmasto-oikeudenmukaisuusryhmä järjestäytyi keväällä 2021 muun muassa erilaisten esittelyjen kirjoittamisen muodossa. Konkreettisia toimintoja olivat myös antikapitalismiblogiteksien kirjoittaminen sekä antikapitalismin, antifasismien ja antirasismien esiin nostaminen sosiaalisessa mediassa sekä näistä teemoista lukemiston kerääminen ryhmän nettisivuille. Ilmasto-oikeudenmukaisuusryhmä myös tuki muita ilmastoryhmiä, kuten Elokapinaa. Keväällä ryhmä järjesti antirasismityöpajan kevätväentapaamisessa, syksyllä kaksi työpajaa antifasismista ilmastoliikkeessä sekä ekologista jälleenrakennusta käsittelevän työpajan syysväentapaamisessa. Ryhmä oli myös mukana järjestämässä Ketään ei jätetä -mielenosoitusta.

3.9. Sosiaalifoorumitoiminta

Ei toimintaa vuonna 2021.

4 PAIKALLISRYHMÄT

4.1 Myhki/HYMY (Helsinki)

Helsingin seudun Maan ystävät (Myhki) ja sen opiskelijasiipi Helsingin yliopiston Maan ystävät (HYMY) jatkoivat ruohonjuuritason toimintaa MY:n tavoitteiden mukaisesti. Koronaepidemia aiheutti sen, että suurin osa toiminnasta jouduttiin toteuttamaan etänä. Säännölliset, kuukausittain toteutuneet kokoukset pidettiin myös etänä, ja ne ylläpitivät aktiivista toimintaa.

Merkittävämpiä toimintoja oli pölyttäjätöiminnan aloittaminen. Toiminnassa perehdyttiin aiheeseen sekä järjestettiin elokuvailta ja luento syysväentapaamisessa. Lisäksi ryhmä valmisteli MY:n lausunnon valtakunnallisen pölyttjästrategian ja -toimenpideohjelman luonnokseen. Ryhmässä aktivoitui vuoden mittaan lukuisia uusia toimijoita, jotka eivät ennestään olleet Hymykin tai MY:n toiminnassa mukana.

Myhki seurasi aktiivisesti kaupunkisuunnittelun ja maankäytön kiistakysymyksiä Helsingissä. Tämän seurauksena Myhki osallistui Sörnäistentunnelin vastaiseen kampanjointiin, jonka ensimmäisessä vaiheessa valitettavasti koettiin kirvelevä tappio. Myhki tuki myös kesällä pintaan noussutta Stansvikinkallioiden puolustuskampanjaa sekä viritteli omaakin kaupunkipoliittista toimintaa, joka valitettavasti jäi syksyllä muiden kiireiden jalkoihin.

Hymyhi viljeli yhdessä MY:n ruokatoiminnan kanssa palstaa Maunulan Suursuolla. Hymyhiiläisiä osallistui myös Maan ystävien ruokatoiminnan aloittamaan kansankeittiön toimintaan. Hymyhiin laatikkopyörä pysyi lainassa Keru-yhteisöjääkaapilla hävikkiruuan hakemista varten. Muuten Hymyhiin vuoteen kuului rakenteiden kartoittamista, Docpoint-festivaaliin osalistuminen sekä sieniretki.

4.2 Maahinen (Oulu)

Oulun seudun Maan ystävien - Maahinen ry:n syysvuosikokous vuonna 2020 päätti purkaa yhdistyksen toiminnan loppumisen takia. Yhdistyksen purkaminen vaatii sääntöjen mukaan

päätöksen kahdessa peräkkäisessä yhdistyksen kokouksessa. Yhdistyksen kevätkokous vuonna 2021 vahvisti purkamispäätöksen.

4.3 Mytty (Tampere)

Mytty:n hallituksen jäsenet vuonna 2021:

Puheenjohtaja Emmi Liinalaakso ja jäsenet Janne Säynäjäkangas, Maria Alexandra Kohtala, Milka Hanhela ja Petro Leinonen.

Taloudenhoitajana toimi Petro Leinonen.

Mytyn jäsen Maria Alexandra Kohtala oli vuonna 2021 valtakunnallisen Maan ystävät ry:n hallituksen jäsen.

Toiminta jäi vuonna 2021 tavanomaista vähäisemmäksi, koska etenkin alkuvuodesta tapahtumia ei voitu järjestää koronaepidemian vuoksi.

Suomanifesti ja MYTTY ry. järjestivät suoprotestin Talasnevan turvetuotantoalueella turvetuotantoa vastaan 23.10. Ylöjärvi /Kihniö-alueella tilausbussilla.

Mytty järjesti myös pikkujoulut/uusien illan. Pikkujoulut olivat Tampereella Ylävitonen-kokoustilassa 25.11.

Loppuvuodesta Mytty osallistui usean ympäristöliikkeen järjestämän yhteismiekkarin suunnitteluun Tampereen sähkölaitoksen Naistenlahti3-voimalaa ja sen puun ja turpeen polttoa vastaan. Miekkari toteutui helmikuussa 2022.

4.4 Porvoonseudun Maan ystävät

Ei toimintaa vuonna 2021 koronakriisin takia.